

ОДРЕЂЕНОСТ ИМОВИНСКОПРАВНОГ ЗАХТЕВА И ПРЕКИД ЗАСТАРЕЛОСТИ

**Истицањем имовинскоправног захтева у кривичном поступку и без
опредељивања висине накнаде штете прекида се застарелост.**

Из образложења:

" Према утврђеном чињеничном стању, дана 03.03.2008. године (у 9,00 часова) тужени је тужиоцу нанео лаку телесну повреду. Због овог догађаја МУП – ОУП Шид је 10.03.2008. године поднео захтев за покретање прекршајног поступка против туженог. Тај поступак је окончан решењем Општинског органа за прекршаје Уп 399/08 од 07.09.2009. године, тако што је тужени оглашен одговорним због ремећења јавног реда и мира, па је кажњен новчаном казном у износу од 7.000,00 динара. То решење је потврђено пресудом Вишег прекршајног суда Прж 3847/10 од 26.02.2010. године. Поводом истог штетног догађаја против туженог је вођен и кривични поступак и то прво Ки 91/2008 у коме је тужилац као оштећени дана 21.04.2008. године истакао имовинскоправни захтев за накнаду штете без прецизирања основа и висине штете. Поступак је настављен пред Основним судом у Сремској Митровици под К 1634/10 по оптужном предлогу оштећеног као тужиоца који у том поступку није поднео посебан имовинскоправни захтев. Кривични поступак је окончан у првом степену пресудом Основног суда у Сремској Митровици К 1634/10 од 29.11.2013. године којом је према окривљеном – овде туженом одбијена оптужба за кривично дело лаке телесне повреде из члана 122. став 2. у вези става 1. КЗ јер је ствар пресуђена имајући у виду да правноснажна одлука о прекршајном поступку искључује суђење за кривично дело о истој ствари. Другостепеном пресудом усвојена је жалба пуномоћника оштећеног (овде тужиоца), па је првостепена пресуда преиначена тако што је против окривљеног одбијена оптужба за кривично дело лаке телесне повреде због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења.

Тужба у овој парници поднета је 12. новембра 2012. године за време трајања кривичног поступка.

Код таквог чињеничног стања нижестепени судови сматрају да је потраживање тужиоца ради накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове и страх застарело (да је приговор застарелости основан) јер је од момента када је покренут прекршајни поступак (10.03.2008. године) па до момента поднете тужбе - 14.11.2012. године протекао субјективни и објективни рок из члана 376. став 1. и члана 377. ЗОО. Истицање имовинскоправног захтева од стране тужиоца као оштећеног 21.04.2008. године у предмету Ки 91/2008 без прецизирања захтева у погледу основа и висине је без правног значаја и те радње не доводе до прекида застарелости потраживања по члану 388. ЗОО.

Становиште другостепеног суда није правилно, јер се кроз истицање имовинскоправног захтева у кривичном поступку могу утврђивати чињенице и околности значајне за висину, па се на тај начин потраживање може остварити или обезбедити.

Наиме, истицање имовинскоправног захтева у кривичном поступку (без опредељивања висине накнаде штете по основама) је довољно и има учинак прекида застарелости из члана 388. ЗОО. По члану 203. став 2. ЗКП ("Службени гласник РС" 58/04... који се примењује на решење конкретног односа, имајући у

виду да су радње за које је постојала основана сумња о извршеном кривичном делу учињене 2008. године) имовински захтев се може поднети најдоцније до завршетка главног претреса пред првостепеним судом. Лице овлашћено на подношење предлога дужно је да одређено означи свој захтев и да поднесе доказе.

Смисао синтагме "одређено означи свој захтев" не може се схватити као обавеза овлашћеног лица (оштећеног) да мора у моменту подношења одредити висину нематеријалне штете по видовима из члана 200. ЗОО. Цитирано правило треба тумачити у повезаности са чланом 201. став 2. ЗКП по коме се имовинскоправни захтев може односити на накнаду штете, повраћај ствари или поништај одређеног правног посла, па је "за одређеност" по схватању Врховног касационог суда довољно да се у моменту подношења имовинског захтева оштећени одредио у погледу видова из члана 201. став 2. ЗКП. Коначно одређивање, у овом случају висине штете, може да се изврши све до закључења главног претреса (члан 203. став 4. ЗКП), јер оштећени у почетној фази по правилу нема све елементе за одређивање видова и висине штете (вештачење је углавном нужно). Одређивање висине накнаде материјалне или нематеријалне штете у кривичном поступку зависи од извођења доказа – утврђивања чињеничног стања. Ни у парничном поступку суд није овлашћен да тужбу одбаци због неопредељивања висине или видова штете (осим ако тужбу не подноси пуномоћник – адвокат).

Тужилац је поднео парничну тужбу у току трајања кривичног поступка у коме је већ био истакнут имовинскоправни захтев. Истицање тог захтева у официјелном поступку је производило правни учинак и у наставку кривичног поступка где се овде тужилац појављивао као оштећени и са првим захтевом представља целину. Тим првим истицањем имовинскоправног захтева прекинута је застарелост.

У конкретном случају без значаја је чињеница на који начин је окончан кривични поступак имајући између осталог у виду да је тужба у овој парници поднета за време трајања кривичног поступка.

Због погрешног правног става о застарелости потраживања није утврђена висина штете, па нема разлога за преиначење нижестепених пресуда".

(Сентенца из решења Врховног касационог суда Рев 1890/2017 од 11.10.2017. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 24.4.2018. године)